

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ناں کہہنی کے سوہنڑیں رب نانا کراں کلام بیان
مہر محبت کرنے آلا اچا اُستاں ناں

پٹھو ہاری لغت

شیراز اللغات

پٹھو ہاری لغت نے نال نال روزمرہ، محاورہ تے آخانڑ

شیراز طاہر

جملہ حقوق بحق گندھارا ہندکو اکیڈمی محفوظ اُن

شیراز اللغات	نام کتاب
شیراز طاہر	محقق، مرتبہ
لغت تحقیق	موضوع
بدر شیراز	کمپوزنگ
ثاقب حسین	سرورق
شیراز طاہر	پروف ریڈنگ
جولائی 2016ء	سال اشاعت
محمد ضیاء الدین	اہتمام اشاعت
جنرل سیکریٹری، گندھارا ہندکو بورڈ	
F.25/16-B	جی ایچ اے اشاعت حوالہ
1000/- روپے	قیمت
گندھارا ہندکو اکیڈمی پشاور	مطبع
جی ایچ اے لیزر پرنٹنگ، پشاور	پرنٹر
978-969-687-010-4	ISBN No.
گندھارا ہندکو اکیڈمی، 2 چنار روڈ،	ملنے کا پتہ
آبدھرہ، یونیورسٹی ٹاؤن پشاور	

گندھارا ہندکو اکیڈمی پشاور

2- چنار روڈ، آبدھرہ، یونیورسٹی ٹاؤن، پشاور

www.gandharahindko.com

انتساب

انہاں لوکاں دے ناں کہ جیہڑے
پاکستان دی انہاں زباناں دی سرپرستی پے کردین
جیہڑیاں سرکاری سرپرستی سی محروم ان۔

پوٹھوہاری لغت

شیراز طاہر پوٹھوہاری ادب اچ افسانے نے حوالے نال آپڑیں پچانڈمڈتاں توں کرار ہیا اے۔ اس ہمیشاں پوٹھوہاری نی تاریخ، زبان تے ثقافت میں بارے اچ سوچیا۔ تے ہنڈ پوٹھوہار میں ہک بہت بڑی ضرورت نے تحت ہک نواں کم (پوٹھوہاری لغت) کھن کے آیا۔ اس توں پہلوں جیہڑا لغت تے کم ہو یا اوہ آپڑیں جگہ بہوں چنگا تے انوکھا اے، پر پوٹھوہاری تاریخ کج ہور منڈیں اے۔ اس ضرورت آں شیراز طاہر پورا کیتا۔ اُس نویں لغت جس وچ آخاڑ، محاورے، لفظ نامڈھ، صحیح تلفظ تے اُس نا استعمال کر کے اُساں پوٹھوہاری انسائیکلو پیڈیا بنایا اے۔

ایہہ لغت پوٹھوہاری تحقیق تے اُس نی تاریخ اے۔ اتنا مشکل کم کر کے اُس پڑیں کہلی جان تے جبر کیتا تے کٹ کٹیا ہنڈ اُس نے دل آں سکون اے جے اُس جیہڑا کم کیتا اے، اوہ نویں نسلاں نی ضرورت آں پوری کرسی۔ تے اگے جتنی تحقیق ہو سکریں اے اُس میں دروازے کھولسی۔

ڈاکٹر رشید نثار

آپڑیں گل

پتہ ہوئیاں جے میں لغت لھڑیں، تے بے بڑی نے چلھے کولوں کدے نانہہ اٹھاں ار۔ تے نانہہ ای
سُو ہریاں تے گوہٹیاں نیں کوڑے تھویں نال اکھیاں ناں پاٹری سکڑ دیاں ار۔ پر مھاڑی تے بے بڑی کی پتہ سا کہ جاسکے
لغت لھڑیں۔ اوہ ہک نیکی جئی ملوک گڑی، اس اوکھے کے واسطے مھاڑے پلے نال نبھی چھوڑی۔ جیہڑی اُس
آپڑیں چھوڑی وچ پالی کے جوان کیتی سی۔ جیہڑی بے نیاں ہانڑیں زانیاں تے جھڑیاں وچ بھی کے بڑی ہوئی سی۔

داڑیں صاف کرنیاں

سناسترا کڈھنیاں

ٹھانیاں ڈنگڑیاں

چلماں چھکڑیاں

گارالانڈیاں

بنی اپر چیلے تھوڑیاں تے پھو بڑی ترڈے اپر بیٹھیاں، پل پل انہاں نیں نال رتی سی۔ لغت نیاں
ساریاں اونٹاں کی اس دور کیتا۔ جتھے وی کوئی مشکل پیش آئی، کوئی لفظ یا آخانریا دنا نہہ آیا، اُس یاد کرایا، اس ناں
پچھو کڑ دسیا۔ تلفظ ٹھیک کرایا۔ اس بہشتن کی میں کدے نانہہ پہلی سکڑاں۔ آپڑیں چھوڑے بیٹے بدر شیراز ناں وی میں
مشکور آں، جیہڑا وقت بے وقت مھاڑی فیکے اپر ننگ نہیں پیا۔ کمپوزنگ کی لغت ہیا۔ تے نال ای آل عمران، شاہد لطیف
ہاشمی، ماجد وفا عابدی، ڈاکٹر اصغر شمسی، احمد اصغر راجا، قمر عبداللہ، قمر ضیاء، یاسر کیانی، شکور احسن تے نعمان رزاق اوراں
ناں وی میں بہوں احسان مند آں، جہاں پیرے پیرے اپر مھاڑی ہتھ پھرائی کیتی۔

میں کوئی ایہڈا بڑا تیر نہیں ماربا، مھاڑی لغت سوں پہلوں وی دولختاں اچھی چکیاں۔ میں انہاں کی نہیں
چھیڑیا، انہاں وچوں کوئی لفظ جانڑیں کجھی کے نہیں کدا، تاں جے انہاں نی آپڑیں حثیت قائم رہ۔ میں راروں پاروں
کٹھے کیتے لفظاں نیاں تنداں ناں جال بڑی کے تہاں نیں ساہنڑیں رکھی چھوڑیا، تاں جے ایہہ لفظ سلامت تا قیامت
رہنڑ۔ انہاں کی پالش کرناں، انہاں اپر کم کرناں، انہاں کی اگے بدھانڑاں، اسنیں آ لے لوکاں ناں کم آ۔ کوئی چنگا ماہر
لسانیات انہاں کی ہور چنگا کری کے لکھی، اس اپر تحقیق کرسی، انہاں نیں منڈھ پھروسی، انہاں وچ ہورا ضافہ کرسی۔

میکے انہاں لفظاں، محاوریاں تے آخانڑاں اپر کوئی فخر نہیں۔ فخرنی گل تے اس ویلے ہوسی، جس ویلے

ایہہ لفظ لوکاں نی ضرورت بنزسن۔ اوہ انہاں کی کھوجسن۔ انہاں اپر کم کرسن، انہاں نیاں تہیں کی پھولسن۔ میکی امید اے جے انہاں لفظاں نی راہوں کم ہور اگے بدھسی تے پوٹھو ہاری نے کے وچ ہور اضافہ ہوسی۔

یاسر کیانی اوراں وی آپڑیں طور اپر گرائمر نیں حوالے نال کم کیتا واکیتا و اجیہڑ اسلا ہنٹریں جوگاوا، پراچرے اس وچ ہور بادھے نی لوڑاے۔ میکی یقین آ اوہ اسان نیاں کمیاں کی پورا کرسن۔ اس طرے سید حبیب شاہ بخاری جیہڑے پوٹھو ہاری زبان نیں مُنڈھ اے۔ عمر درازاے، پوٹھو ہاری وسیوں تے خالص زبان نیں کھوج کاراے، اوہ اسان ساریاں کولوں زیادہ اچھا کم کری سکڑیں۔ انہاں بہوں سارا کم کیتا وا۔ میں انہاں اگے وی گذارش کرساں، جے اوہ اسان دوستاں نیاں لغتاں اپر مزید اسان کی مشورہ دیسن، تے اسان نیاں غلطیاں کی درگزر کری کے بہتر سوں بہتر آپڑیں کے کی پیش کرنے نی کوشش کرسن تاں جے پوٹھو ہاری ناں جیہڑا کم اچے ادھورا آ اوہ پورا ہوئی سکے تے اسان باقی زبانوں نے مقابلے وچ گئے سوں چکھے نا نہہرے۔ اسان ساریاں نیں کم آپڑیں آپڑیں جانی ٹھیک تے چنگے سہی۔ پرجیہڑا کم جیہڑا بندہ بہوں چنگا جائز ناں اس کی ضرور کرنا چاہی ناں آ۔ جسرے ثاقب امام رضوی اوراں ناں کم اچرے مظہر عام اپر نہیں آیا۔ اس کی اسناں چاہی ناں آ۔ جس کول وی کوئی کچا کچا کم آ اس کی ساہٹریں آزن ناں چاہی ناں آ، تاں جے اس سارے کے کی کٹھا کری گئے پاسے لایا گچھے۔ سید حبیب شاہ اوراں آخیا سا جے زبان ہک روزے وچ نہیں بڑنی۔ اس کی نسلاں چاہی نی آں۔ پوری پوری قوم چاہی نی اے۔ ہک پورا وسیوں چاہی ناں آ۔ واقعی اس واسطے صدیاں تے ورھے چاہی نے وے جہاں وچ بھاتی ناں ہک ہک پل ساہ کھناں نظر اسناں وے۔ پوٹھو ہاری زبان نا نہہرے تے گئے زبان نی نکلی پھینڈاے تے نا نہہرے ای گئے زبان ناں لہجہ۔ ایہہ آپڑیں وسیوں وچوں پھٹی وی نویکی زبان اے۔ جس نیں لفظ آپڑیں وے۔ محاورے آپڑیں وے، آختر آپڑیں وے۔ حتی کہ اس نے لوک تے اس نی مٹی وی آپڑیں اے۔

تساں نیاں دعائیں ناں طالب

شیراز طاہر